

fryspunkt

venskab

UNDERVISNINGSPLAN FOR ANDEN LEKTION Á 2 TIMER

Venskab

Denne lektion handler om venskab og om drenges og pigers måder at være venner på. For det første skal vi se på, hvordan venskab mellem piger adskiller sig fra venskab mellem drenge. For det andet skal vi diskutere om ligheder og forskelle mellem kønnene har betydning for måden, hvorpå vi bruger alkohol. Hensigten er at gøre eleverne bevidste om, at alkohol både kan styrke og svække bånd mellem venner. Desuden vil vi se nærmere på, at venners brug af alkohol er den faktor, som oftest bestemmer en persons brug af alkohol. Alkohol kan betyde noget for venskab, og venskab kan betyde noget for alkoholforbruget.

1. SCENE – ER DE VENNER?

Inddel klassen i to grupper bestående af henholdsvis piger og drenge og lad dem diskutere ud fra hvert sit billede. Læreren kan kun gå med den gruppe, hans/hendes køn tillader. Tid 15 min. Spørgsmålene udleveres til grupperne.

1. Hvad viser på billedet, at de er venner?
2. Hvad foretager de sig, der styrker venskabet?
3. Har piger og drenge forskellige måder at være venner på?
4. Nævn nogle årsager til, at alkohol kan ødelægge et venskab.
5. Hvad gør alkohol ved venskaber på godt og ondt?

Opsummér elevernes tilbagemeldinger fra gruppediskussionerne. Henholdsvis drengenes og pigernes tilbagemeldinger noteres. Tid 15 min.

HISTORIE - DET ER FREDAG AFTEN

Min far er en vigtig person for mig. Jeg vil gerne have, at alt skal være ok mellem os. Han ser så alene og hjælpeløs ud, når han bliver skuffet. Efter at han er flyttet hjemmefra, har vi mest set hinanden i ferierne, så vi kan lave nogle ting sammen.

Min far kommer og henter mig i morgen tidlig klokken halv syv. Vi skal ud til sommerhuset og se, hvordan det står til, bare ham og jeg. Jeg glæder mig til i morgen. Det gør min far også.

Så ringer min bedste ven/veninde og siger, at jeg simpelthen må komme over til ham/hende. Det er en uventet, men sindssygt god fest, der er i gang. Ingen forældre i huset, en masse drikkevarer, og bedst af alt: Jeg føler, at det passer perfekt, fordi en pige/fyr, som jeg længe har været varm på, er med til denne fest. Jeg tager med til festen. Da jeg kommer derhen, træffer jeg mine bedste venner og alle de andre, som jeg normalt er sammen med. Jeg kender de fleste, men der er alligevel en del, jeg ikke kender. Nogle har allerede drukket en del. Jeg ser hende/ham, som jeg har lyst til at træffe, og går derhen. Min bedste ven/veninde giver mig en øl.

Hvis jeg tager imod og drikker, ved jeg af erfaring, at jeg kommer til at drikke en del. Det er lettere at turde snakke med en pige/fyr, når jeg har drukket. Og i aften er der en, som jeg virkelig gerne vil lære at kende. Det bliver en spændende aften. Men samtidig ved jeg, at jeg helt sikkert vil komme sent hjem, og at jeg vil have det meget dårligt i morgen tidlig. Så dårligt, at jeg ganske sikkert vil sige til min far, at han må køre op til sommerhuset uden mig. Tager jeg med ham, så vil jeg være et så dårligt selskab, at der ikke vil komme en god tur ud af det.

Jeg ved, at jeg vil have det dårligt med at skulle sige til min far, at jeg ikke har overholdt det, jeg har lovet. Samtidig vil jeg have det sjovt i aften. Men jeg glæder mig jo også til at se min far i morgen. Men samtidig ... i aften...

MÅSKE ER VORES OPFATTELSE AF VORES VENNER IKKE ALTID I OVERENSSTEMMELSE MED REALITETERNE

På mange måder kan vi sige, at vi har vores venner med os inden i hovedet. Vi kan ligesom høre deres kommentarer, deres latter eller opmuntring til os, når vi tænker på dem. Således vil vores venner påvirke os, også når de ikke er til stede. Og selv når vi møder dem, vil de tanker vi har om, hvad de tænker, synes eller mener, påvirke os lige så meget, som det vores venner faktisk siger eller gør. Ofte er vores forventninger om, hvad vores venner vil tolerere, acceptere eller sætte pris på, meget hårdere end det, som er reelt. For når vi tager chancen og gør noget, som vi tror, at vores venner ikke vil acceptere, bliver vi som oftest positivt overrasket over, hvor meget de godtager. Vores venner vil os som regel det bedste

Vi oplever det, som om vores venner eller gruppen, vi er med i, lægger mere pres på os end de faktisk gør. Meget af drikkepresset er en del af dette urealistisk strenge og intolerance billede, vi har af folk, vi omgås. Når vi spørger vores venner seriøst, hvad de mener, vi skal gøre i forskellige situationer, vil de oftest svare, at de vil, vi skal gøre det, vi selv vil. Så vores opfattelser af vores venner er ikke altid i overensstemmelse med realiteterne.

2. SCENE - EN HISTORIE OM DRIKKEPRES, NÅR MAN ER MEST SÅRBAR

En ung, som vælger at drikke eller at lade være, har sandsynligvis en nær ven eller veninde, som har taget det samme standpunkt. Gruppen er vigtig for unge. Så vigtig, at den enkelte kan komme til at gøre noget, som han eller hun ikke ville, bare fordi vedkommende troede gruppen ønskede det.

I denne del ønsker vi at fokusere på rollekonflikt og rolledilemma og synliggøre den ambivalens, som vi alle møder. Vi ønsker også at synliggøre, hvor meget af det, folk oplever som et gruppepres, egentlig har sit ophav i personen selv.

Klasseundervisning. Eleverne får følgende historie udleveret (se forrige side), en frivillig eller læreren læser historien op.

Med udgangspunkt i historien, som skildrer et dilemma, skal eleverne igen deles i grupper, 4 i hver og helst fra begge køn, og skrive forskelligartede varianter af replikker, som der kunne have været sagt i nedenstående situationer. 15 min.

Udtænk de replikker, som kunne være blevet sagt:

- **Hvad siger de i telefonsamtalen, hvor den bedste ven/veninde fortæller, at der er fest?**
- **Hvad siger de til hinanden, når de mødes?**
- **Hvad siger jeg-personen, når han/hun får tilbudt en øl?**
- **Hvad siger de andre, hvis jeg-personen ikke tager imod øllen og siger, at han/hun har en aftale med sin far i morgen tidlig?**
- **Hvordan kan vennen/veninden hjælpe jeg-personen med valget?**
- **Hvis de andre forsøger at overtale jeg-personen til at drikke eller til ikke at drikke, hvad vil han/hun da sige?**

Diskutér derefter forslagene i klassen og led efter gode replikker, som hjælper jeg-personen. Alternativt kan historien også diskuteres på baggrund af et enkelt spørgsmål, men også i grupper:

- **Hvordan kan venner/veninder hjælpe hinanden i denne situation?**

Diskutér derefter forslagene i klassen. Brug god tid.

DEBATTEATER

Historien ”*Det er fredag aften*” kan også spilles som debatteater.

I debatteater skal deltagerne løse de opgaver, som de får tildelt, ved hjælp af improvisation. Opgaverne bliver dels givet af instruktøren og dels af publikum. Opgaven kan f.eks. gå ud på at spille en situation videre ud fra instruktørens beskrivelse eller ved hjælp af startreplikker fra publikum. Publikum skal til sidst kåre en vinder, den, som bedst har klareret at få noget fornuftigt ud af opgaven. I debatteater indgår der gerne enkle kostumer, f.eks. en hat, et skørt, en jakke, hvad som helst, en støvsugerslange eller en mundharmonika.

I denne historie forekommer der følgende roller:

Jeg-personen, som står i det dilemma, der er beskrevet i historien.

Den bedste ven/veninde, som både vil jeg-personen det godt og samtidig inviterer til fest.

Gruppen, som gerne vil have ham/hende med på sjov, men som også på mange måder vil ham/hende det godt (gruppen kan spilles af én eller flere).

Faderen, som glæder sig til at være sammen med jeg-personen i morgen.

Stemmen, som siger JA til kortsigtede glæder og til umiddelbar tilfredsstillelse af lyster og behov.

Stemmen, som siger NEJ, som tænker på konsekvenser og forpligtelser og som vil argumentere for at udsætte nydelser og glæder til det passer bedre.

Jeg-personen skal som udgangspunkt snakke om sit dilemma med veninden/vennen, faderen og gruppen. Så skal de to stemmer, som repræsenterer jeg-personens ambivalens, argumentere for hver deres syn på, hvordan jeg-personen skal reagere på det, som bliver sagt til ham/hende.

Publikum, dvs. resten af klassen, skal via læreren komme med forslag til replikker, som skuespillerne kan bruge, hvis de vil.

Efter at dette har foregået et stykke tid, skal læreren bryde spillet af og invitere til, at klassen kan være med til at bedømme de forskellige argumenter, som er blevet brugt. Husk på, at læreren også kan spørge de involverede skuespillere om, hvordan det føles at blive mødt med de forskellige argumenter og replikker.

Dette er en opgave, som kan være både sjov og livlig, hvis den fungerer. Den vil dog kræve en relativ stærk styring fra lærerens hånd, hvis den ikke skal ende i det rene kaos eller som en kedelig, stille aktivitet.

Opsummér opgaven og supplér med, at eleverne fik mere støtte til deres valg hos vennerne, end de havde forventet. Selve drikkepresset er oftest overvurderet og til dels baseret på misforståelser af vennernes signaler.

FAKTA-SIDER

Her skal vi se nærmere på forskellen mellem drenges og pigers forhold til alkohol og til venskab.

1. Hvorfor drikker drenge mere end piger?

Dette er et spørgsmål, som har mange svar. Men ét er sikkert; det har altid været sådan, at mænd generelt drikker mest, og sådan ser det ud til at være over hele verden.

Når drenge er alene sammen, drikker de meget mere, end hvis der er piger til stede. Med pigerne er det modsat, de drikker mindst, når de kun er piger sammen, og mere, når drengene kommer ind i billedet. Statistikker over skader viser, at drengene oplever slagsmål langt oftere end pigerne. Pigerne, derimod, rapporterer, at de oplever uvenskab oftere end drengene.

Drenge drikker, fordi de ønsker at blive accepteret af andre drenge. De hænger ud og keder sig og konkurrerer med hinanden. Og dem, der kan drikke meget, leder i konkurrencen. Piger drikker med andre piger, som de har god kontakt med. Det betyder, at piger ikke konkurrerer med hinanden, de samarbejder.

2. Hvor meget alkohol tåler drenge og piger?

Det, som afgør, hvor beruset man bliver, er koncentrationen af alkohol i blodet, promillen. Jo højere promille, jo mere fuld bliver man. Der er mange ting, som spiller ind og påvirker promillen. Først og fremmest er det naturligvis afgørende, hvor meget alkohol du drikker. Derefter handler det om, hvad du har spist. Jo mere fed mad, du har spist, før du begynder at drikke, jo lavere promille vil du få. Men det handler også om, hvor stor du er. Hvis du er stor, har du mere kropsvæske og vil få en lavere alkoholkoncentration. Det er først og fremmest på grund af størrelsen, at drenge tåler mere alkohol end piger.

Men det er ikke bare størrelsen, som er forskellig hos drenge og piger. Vi er også konstrueret forskelligt. Selv om en lille dreng og en stor pige vejer det samme, vil pigen alligevel have mindre kropsvæske at fordele alkoholen på, da muskler indeholder ca. 80 % vand, mens fedt kun indeholder 10-30 % vand. Meget af alkoholen bliver nedbrudt i mavesækken. Også der er drenge og piger forskellige. Drenge har flere alkoholnedbrydende enzymer end piger.

3. Om at drikke sammen med andre

Danskere drikker oftest sammen med andre. Det er fordi, vi som oftest markerer noget, når vi drikker; hvad enten det er fødselsdage, sidste skoledag, klassefesten, p-dag, j-dag osv. Unge drikker som regel altid sammen med vennerne. De fleste har en ven, som drikker på samme måde som en selv. På samme måde har de fleste, som ikke drikker, en god ven, som heller ikke drikker. Det er det, vi kalder kollektivt drikkeri. Et interessant resultat er, at dem, der drikker mest, er dem, der har flest venner. Kan man så sige, at desto mere man drikker, desto flere venner vil man få?

4. Flertalsmisforståelsen

Flertalsmisforståelse i forbindelse med rusmidler kan få nogle unge til at eksperimentere og bruge mere end de egentlig har lyst til, fordi de prøver at leve op til fejlagtige forestillinger om kammeraternes forbrug. Dette kan virke som et fiktivt eller indirekte gruppepres, fordi den enkelte ikke ønsker at være uden for gruppen og derfor forsøger at leve op til det, de tror kammeraterne gør. En undersøgelse i Ringsted (www.ringstedprojektet.dk) viser, at unge tror, at andre drikker meget mere end de faktisk gør.

Nogle tror, andre vil synes det er sejt, hvis de drikker, men det er faktisk kun 5 %, der synes det. De fleste svarer, det er tåbeligt at drikke for meget eller at det må personen selv om.